

Konkurentsiameti 6. oktoobri 2010. aasta „Püsiliinide lõppsegmentide turul märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks tunnistamise- ja püsiliinide magistraalsegmentide turul märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks määramata jätmise otsuse“

Lisa 1

Püsiliinide lõppsegmentide teenuse hulgituru hindade analüüs

Sisukord

1. Eesmärk.....	1
2. Hinnaga seotud konkurentsiprobleemid.....	1
3. 2007- 2009 aastal Elioni püsiliinide lõppsegmentide teenustele kehtiv hinnaregulatsioon...	3
4. Püsiliini lõppsegmenti turu jae- ja hulgihindade võrdlus.....	3
5. Püsiliiniteenuse hulgemüügi tulud ja kulud aastatel 2008 – 2009.....	4
6. Järeldused.....	5

1. Eesmärk

Käesoleva hindade analüüsi eesmärgiks on hinnata ettevõtja märkimisväärsest turujõust tulenevate ja hinnakujundusega seonduvate konkurentsiprobleemide esinemist püsiliinide lõppsegmentide teenuste turul.

Läbiviidud turuanalüüsist (vt otsuse peatükk 5.) järeldub, et Elioni infrastruktuuri ulatusega sarnast sidevõrku ei oma ükski teine sideettevõtja ning selline situatsioon püsib ka lähema kolme aasta perspektiivis. Seetõttu ei hakka teised sideettevõtjad lähemal ajal ohustama Elioni turuosa püsiliinide lõppsegmentide hulgiturul.

Võttes arvesse eeltoodut, käsitletakse käesolevas analüüsis ainult Elioni hinnakujundusega seonduvaid konkurentsiprobleeme.

2. Hinnaga seotud konkurentsiprobleemid

Analüüsitava hulgituruga ja sellega allapoole seotud jaeturgudega seoses võib hinnakujunduse üheks konkurentsiprobleemiks kujuneda nn „hindade kokkusurumine“ ja seeläbi konkurentide kulude tõstmine ning jaemüügi piiramine.

Hindade kokkusurumine toimub siis, kui vertikaalselt integreeritud sideettevõtja poolt hulgiturul rakendatavad hinnad teistele sideettevõtjatele on suuremad, võrdsed või marginaalselt väiksemad kui vertikaalselt integreeritud sideettevõtja poolt vastava hulgituruga allapoole seotud jaeturgudel rakendatavad hinnad.

Vertikaalselt integreeritud sideettevõtja puhul on hindade kokkusurumise peamisteks põhjustajateks hinnadiskrimineerimine, röövellik hinnakujundus ja ristsubsideerimine¹.

¹ ERG Common Position on the approach to Appropriate remedies in the ECNS regulatory framework punkt 5.2.6.
<http://www.erg.eu/template20.jsp?categoryId=260348&contentId=542919>.

Hinnadiskrimineerimisega on tegemist juhul, kui vertikaalselt integreeritud sideettevõtja nõuab temaga jaeturul konkureerivalt sideettevõtjalt hulgiteenuste eest kõrgemat hinda, kui vertikaalselt integreeritud sideettevõtja nõuab oma jaeteenust pakkuvalt üksuselt. Ehk teisisõnu toimub diskrimineerimine sisemise ja välimise varustamise vahel. Hulgiteenuste turul võib märkimisväärse turujõuga vertikaalselt integreeritud sideettevõtja hinnadiskrimineerimise tagajärjel tõsta oma konkurentide kulusid jaemüügiturul ning kutsuda seeläbi esile hindade kokkusurumise.

Röövelliku hinnakujundusega on tegemist juhul, kui turguvalitsev ettevõtja osutab teenust määratud aja jooksul alla omahinna, eesmärgiga tõkestada turule sisenemist või sundida rivaali äritegevust lõpetama, mis võimaldaks turgu valitseval ettevõtjal veelgi suurendada oma turujõudu vastaval turul. Vastavalt majandusanalüüsile iseloomustavad röövellikku hinnakujundust järgmised omadused:

- a) nõutav jaehind on kuludest madalam,
- b) konkurendid tõrjutakse turult välja ning
- c) tänu suurenenud turujõule suudab ettevõtja oma kahjud hiljem hüvitada.

Seega saavad teenuse kasutajad madalatest hindadest lühiajalist kasu, kuid kaotavad pikemas perspektiivis konkurentsi kõrvaldamise tõttu. Vertikaalselt integreeritud sideettevõtja, kes pakub hulgiteenust jaetasandil konkureerivatele sideettevõtjatele, võib röövelliku hinnakujundusega jaeturul tekitada hindade kokkusurumise ning piirata seeläbi oma konkurentide teenuste väljamüüki ja tõrjuda nad turult välja.

Ristsubsideerimisega on tegemist juhul, kui märkimisväärse turujõuga ettevõtja poolt nõutakse hulgiturul kuludest kõrgemat (ülemäärast) hinda ning vertikaalselt allapoole seotud turul rakendatakse kuludest madalamat hinda (kuludest madalama hinna rakendamine on käsitatav ka röövelliku hinnakujundusena). Juhul kui hulgitasandi hind on ülemäärane ning jaetasandi hind röövellik, annab see märkimisväärse turujõuga ettevõtjale võimaluse laiendada oma turujõudu vertikaalselt allapoole seotud turule.

Eeltoodust tulenevalt on hinnadiskrimineerimise ja ristsubsideerimise üheks teguriks ülemäärane hind. See on hind, mis võimaldab ettevõtjal teenida kõrgemaid kasumeid, kui võiks teenida efektiivse konkurentsiiga turul.

Konkurentsi - probleemid	Konkurentsiprobleemi tunnused			Konkurentsiprobleemide tagajärjed	
	Hulgihind teistele sideettevõtjatele	Hulgihind enda üksustele	Jaehind oma lõppkasutajale	Tagajärg I	Tagajärg II
Hinna - diskrimineerimine	Ülemäärane	Kuludel	Kuludel	Hindade kokkusurumine	Jaemüügi piiramine
Röövellik hinnakujundus	Kuludel	Kuludel	Alla kulude	Hindade kokkusurumine	Jaemüügi piiramine
Rist - subsideerimine	Ülemäärane	Kuludel	Alla kulude	Hindade kokkusurumine	Jaemüügi piiramine

Tabel 1. Konkurentsi probleemid ja selle tagajärjed.

Peamiseks hindade kokkusurumise tagajärgedeks on konkureerivate sideettevõtjate kulude tõstmine ning jaemüügi piiramine. Seega takistab hindade kokkusurumine efektiivse konkurentsi toimimist, mis omakorda kahjustab lõppkasutajate huve.

3. 2007- 2009 aastal Elioni püsiliinide lõppsegmentide teenustele kehtiv hinnaregulatsioon

Vastavalt Sideameti 31.08.2007 otsusele nr J.1.-45/07/14 (edaspidi *Sideameti otsus*) omab Elion püsiliinide lõppsegmentide teenuse hulgiturul märkimisväärset turujõudu. Alates 01.12.2007 oli Elion kohustatud rakendama nimetatud turul vastavalt Sideameti otsuse punktidele 6.3.4.2. ja 6.4. hindasid, mis ei ületaks Euroopa Komisjoni soovitus² toodud osaliste püsiliinide ülemmäärasid (*benchmarkil* põhinev hinnakontrolli kohustus). Samuti tulenes Sideameti otsuse punktist 6.3.4.2., et Elion oli kohustatud püsiliinide lõppsegmentidesegmentide teenuste tasud ümber arvutama regulaarselt vähemalt üks kord aastas ning erandjuhul ka siis, kui turul on toimunud teenustes ja kuludes olulisi muutusi.

Elion langetas soovitus² toodud hindade osas oma püsiliini hulgiteenuse hindasid alates 01.12. 2007 keskmiselt ...*%.

Aastatel 2008-2009 läbiviidud järelevalvemenetluste käik näitas, et Elioni poolt rakendatavad püsiliini lõppsegmentide teenuse hinnad ei ületanud soovitus² fikseeritud hindasid ning et Elion jättis aastatel 2008-2009. aasta püsiliini teenuste hulgihinnad 01.12.2007 fikseeritud tasemele.

Järeldus: kehtiva regulatsiooni mõjul on Elioni püsiliini lõppsegmentide teenuste hinnad püsinud alates 01.12.2007 muutumatutena rohkem kui kaks aastat.

4. Püsiliini lõppsegmenti turu jae- ja hulgihindade võrdlus

Alltoodud tabelis 2 on esitatud püsiliini lõppsegmenti teenuste jae- ja hulgihindade võrdlus 2 Mbit/s kuni 6 km, ja 34 Mbit/s kuni 6 km kuutasude osas.

	Hulgi	Jaemüük	Vahe
2 Mbit/s			
klient - sõlm (kuni 6 km)			
liitumistasu	2 668	8 644	224%
kuutasu	2 270	4 458	96%
34 Mbit/s			
klient - sõlm (kuni 6 km)			
liitumistasu	11 632	32 966	183%
kuutasu	11 632	21 216	82%

Tabel 2. Elioni püsiliinide teenuse hulgihindade võrdlus jaehindadega, ilma käibemaksuta.

Püsiliinide teenuse jaehindade ja hulgihindade võrdlusest tuleneb, et 2 Mbit/s ja 34 Mbit/s püsiliinide kuutasude osas on jae- ja hulgihindade vahe vastavalt 82 % ja 224 %.

² Commission recommendation of 29 March 2005 on the provision of leased lines in the European Union Part 2 - Pricing aspects of wholesale leased line part circuits. OJ L 83/52. lex/LexUriServ/site/en/oj/2005/l_083/l_08320050401en00520055.pdf.

Järeldus: Elioni püsiliini lõppsegmenti jaateenused on oluliselt kallimad, kui vastavad hulgiteenused: liitumistasude osas kuni 224% ja kuutasude osas kuni 96%³.

5. Püsiliiniteenuse hulгимüügi tulud ja kulud aastatel 2008 – 2009

Alltoodud joonisel 1 on esitatud püsiliini lõppsegmentide hulgiteenuste 2008 – 2009. aastate tulude ja kulude võrdlus ning joonisel 2 on toodud püsiliini lõppsegmentide teenuste kapitali tootlus %-des.

...*

Joonis 1. Elioni püsiliinide lõppsegmentide teenuse tulud ja kulud 2007 - 2009. aastatel.

Ülaltoodud jooniselt 1 nähtub, et püsiliini lõppsegmentide teenuse hulгимüügi tulud on 2009. aastal kasvanud ...*% võrreldes 2008. aasta vastavate tuludega ja ...*% võrreldes 2007. aasta püsiliini lõppsegmentide hulgiteenuse tuludega. Püsiliini lõppsegmentide hulgiteenuse osutamise seotud kulud on 2009. aastal langenud ...*% võrreldes 2008. aasta vastavate kuludega ja võrreldes 2007. aasta püsiliini lõppsegmentide hulgiteenuse seotud kuludega tõusnud ...*%.

...*

Joonis 2. Elioni püsiliini lõppsegmentide hulgiteenuse kapitali tootlus 2007 – 2009. aastal⁴.

Jooniselt 2 nähtub, et Elioni püsiliini lõppsegmentide teenuste kapitali tootlus oli 2009. aastal ...*%, mis on 2008. ja 2007. aasta vastavatest näitajatest kõrgem ...*% ja ...*%.

Euroopa keskmine kapitali kaalutud keskmine hind (*weighted average cost of capital*, edaspidi WACC) oli püsiliini lõppsegmentide turu teenuste puhul 2008. aasta näitajate alusel ...*%. Vastava näitaja arvestamise aluseks võetakse ERG⁵ poolt Konkurentsiametile viimati esitatud andmed.

Eeltoodust tuleneb, et Elion teenib püsiliini lõppsegmentide turul oluliselt kõrgemat kapitali tootlust, kui Euroopa sideettevõtjad keskmiselt.

Järeldus: Elioni turupositsioon püsiliini lõppsegmentide hulgiteenuse turul võimaldab Elionil teenida oluliselt kõrgemat kapitali tootlust, kui Euroopa sideettevõtjad keskmiselt (Euroopa sideettevõtjate keskmine WACC ...*% ja Elioni 2009. aasta vastavate teenuste kapitali tootlus ...*%). Selline kõrge kapitali tootlus on ülemääraste hindade konkurentsiprobleemi tunnus, mille tagajärjeks on konkurentsi kahjustav hinnadiskrimineerimine, samuti võib esineda ka ristsubsideerimist (vt tabel 1 ülalpool). Ülemääraste hindade rakendamine tõstab omakorda konkurentide kulusid ja piirab nende teenuste jaemüüki.

³ Püsiliini lõppsegment: 2 Mbit/s ja 34 Mbit/s kuni 6 km.

⁴ Andmed Elioni püsiliini tulude ja kulude kohta on saadud Elioni 19.09.2008. aasta kirjaga nr C-5-15000/2549-3, 05.06.2009. aasta kirjaga nr C-5-15000/1062-5 ja 01.03.2010. aasta kirjaga nr C-5-11000/115-1 Konkurentsiametile esitatud dokumentidest.

⁵ Euroopa reguleerivate organite töörühm (*European Regulators Group*). Asutatud Euroopa Komisjoni 29. juuli 2002. aasta otsusega 2002/627/EÜ (muudetud 14. septembri 2004. aasta otsusega 2004/641/EÜ), millega luuakse elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste Euroopa reguleerivate organite töörühm, EÜT L 200, 30.7.2002, lk 38.

6. Järeldused

1) Elioni poolt püsiliini lõppsegmenti turul rakendatavad hinnad on ülemäärased (vt joonis 2), mille tagajärjeks on konkurentsi kahjustav hinnadiskrimineerimine ja võib esineda ka ristsubsideerimist (vt tabel 1). Ülemääraste hindade rakendamine tõstab konkurentide kulusid ja piirab nende jaemüüki;

2) Elioni infrastruktuuri ulatusega sarnast sidevõrku ei oma ükski teine sideettevõtja ning selline situatsioon püsib ka lähema kolme aasta perspektiivis. Seetõttu ei hakka teised sideettevõtjad lähemal ajal ohustama Elioni turuosa püsiliinide lõppsegmentide hulgiturul.

Võttes arvesse eeltoodut, on Konkurentsiamet seisukohal, et on otstarbekas ja mõistlik muuta Elionile püsiliinide lõppsegmentide turul rakendatavaid hinnaga seotud kohustusi selliselt, et vastavad kohustused piiraksid võrreldes hetkel kehtivate kohustustega oluliselt enam ülemääraste hindade rakendamise võimalusi.